

János vitéz

színes magyar animációs film, 1973, 74 perc

Műfaj: animáció

Rendező: Jankovics Marcell

Író: Petőfi Sándor

Forgatókönyvíró: Jankovics Marcell, Szabó Sipos Tamás, Szoboszlai Péter

Operatőr: Bacsó Zoltán, Csepela Attila, Henrik Irén, Kassai Klári, Nagy Csaba

Zene: Gyulai Gaál János

Dalszöveg: Romhányi József

Ének: Delhusa Gjon

Játékidő: 74"

Gyártó: Pannon Filmstúdió

Gyártási év: 1973

A *János vitéz* 1973-ban bemutatott magyar rajzfilm, mely Petőfi Sándor azonos című elbeszélő költeménye alapján, a költő születésének 150. évfordulójára készült. Káprázatóan színes képi világa és a szimbolikus tartományokon keresztül vezető, road movie-szerű cselekménye miatt a filmet gyakran állítják párhuzamba a *János vitéz* előtt pár évvel, 1968-ban berobbant kultikus Beatles-animációval, a rajzfilmes esztétikát megújító *Sárga tengeralattjáró* című filmmel. A *János vitéz* volt az első egész estés magyar animációs film. Digitális változatban felújításra került, amely 2019. szeptember 19-től volt látható a mozikban.

A történet a költeményhez hasonlóan kezdődik. Kukorica Jancsi juhászbojtár a fűben heverészve és furulyázva a gazda juhait őrzi. Szerelme, a kökényszemű Iluska éppen ruhát mos a patakban. A szerelmesek boldog ölelkezését Iluska mostohájának érkezése riasztja fel. Eközben a nyáj megszökött, az utolsó báránya is felhővé változott. A gazda megdühödött és elzavarta Jancsit. Jancsi elbúcsúzik Iluskától és világgá megy. Vándorlása során találkozik a zsványokkal, huszárnak áll, majd a törökök elleni csatában megmenti a francia király lányát. Jancsit a király átkereszteli, ettől fogva János Vitéz a neve. A király gazdagon megjutalmazza, és János hajóval hazaindul Iluskájához. A faluban üres ház fogadja. A falubeliek elmesélik, hogy Iluska meghalt, eltemették, a mostoha pedig koldusbotra jutott. János a temetőben a sírhanton nőtt rózsát magához veszi, majd ismét vándorútra indul, Iluskát keresi. Az óriások és a boszorkányok földjén keveredik kalandokba. A tündérek szigetére is eljut. A szigetet egy tüzes sárkány őrzi, aki el akarja emésztetni a betolakodót. János beugrik a sárkány torkába, ami elnyeli őt, vesztére: János megtalálja a sárkány szívét és összeszorítja. A sárkány szíve megáll, és a lény szétfoszlik a levegőben. János Tündérorságban találja magát. A tündérek körbevezetik földjükön. Az egyik tündér egy tündéralmát ad neki, amire ő is tündérré változik. János vitézt a tündérek királlyá koronázzák. Megjelenik Iluska is, mint királynő. A szerelmesek végre találkoznak...

A film látványvilágában a szecesszió, a pop art, valamint a magyar népi díszítőművészet sajátos ötvöze. A folklór ornamentális formai jegyeiből is következik, hogy a két főhős, Jancsi és Iluska képi ábrázolásmódja jelképes: például arcuk elnagyolt, maszkyszerű. Jancsi testének szabálytalan arányai szintén jelentéshordozók. Hősiességét hangsúlyozza, hogy anatómiai megjelenítése torz, mintha alulnézetből látnánk: felsőteste sokkal kisebbnek tűnik, mint szélteben és hosszában is megnyújtott lábai. Mintha mindig két lábbal a földön járna, miközben folyton az égbolt felé törekedne, és feje egy lenne az égtestek közül. A film cselekménye speciális színdramaturgia mentén bontakozik ki, színvilágát összesen 600 színből állították össze (a film színtervezője Richly Zsolt volt). A lilás-kék és a zöldes-sárga árnyalatokból álló hideg színpaletta, valamint a narancs és a magenta különböző tónusaiból összeálló meleg színskála a szereplők érzelmi-lelki változásait követi le, erősíti fel.

Szereplők:

Cserhalmi György – Jancsi hangja

Nagy Anikó – Iluska hangja

Kútvölgyi Erzsébet – Királynő hangja

Mádi Szabó Gábor – Haramiavezér hangja

Korosztály: 10-14 évesek

Pártos Erzsébet – Mostoha hangja

Farkas Antal – Gazda hangja

Bárdy György – Huszárkapitány hangja

Körmendi János – Francia király hangja

Életrajzok

Jankovics Marcell

(Budapest, 1941. október 21. – Budapest, 2021. május 29.)

a Nemzet Művésze címmel kitüntetett, Kossuth- és Balázs Béla-díjas
rajzfilmrendező, grafikus, könyvillusztrátor, kultúrtörténész, író,
politikus

Édesapja Jankovics Marcell (1906–1970) banktisztviselő, édesanyja Bartha Margit (1906–1981). Édesapja nyitott gondolkodású, nagy műveltségű, igazi szellemi ember, édesanyja tartásos, elegáns, kemény asszony. Apai nagyapja, dr. Jankovics Marcell (1874–1949) író, politikus, ügyvéd, hegymászóként is jelentős eredményeket ért el. Anyai nagyapja, dr. Bartha László (1870–1938) szemész, katonaorvos, az I. világháború végén orvostábornoki rangban szerelt le. Nővére, Jankovics Eszter (1934–) jelenleg az Egyesült Államokban él. Apjukat 1950-ben koholt vádak alapján letartóztatták, és életfogytiglani kényszermunkára ítélték. 1956-ban kiszabadították; a forradalom leverése után felügyelettel szabadlábban maradhatott. Közben családját 1951-ben kitelepítették, ahonnan csak 1953-ban térhettek vissza. A gyermek Marcell 1955-től a Pannonthalmi Bencés Gimnáziumba járt, ott is érettségizett. Felesége Rubovszky Éva finnugrista.

1959–60-ban segéd munkásként dolgozott, majd a Pannónia Filmvállalathoz (ma Pannóniafilm Kft.) került, ahol fázisrajzolóként kezdett. 1965-ben rendezőnek nevezték ki, majd három évig, 1968-ig Dargay Attilával és Nepp Józseffel közösen készítették a nagy sikerű *Gusztáv* című rajzfilmsorozatot. 1971–72-ben a Kisképzőben tanított animációt. 1973-ban a Hanna-Barbera megvásárolta a *János vitéz* című rajzfilmje amerikai forgalmazási jogát, ám azt nem mutatták be Amerikában. A *Sisyphus* című munkáját 1974-ben Oscar-díjra jelölték. *Küzdők* című alkotásával 1977-ben elnyerte a cannes-i fesztivál legjobb rövidfilmnek járó Arany Pálma-díját. Az akkori kultúrpolitika jellemző epizódjaként Jankovics helyett mást küldtek ki a díj átvételére. 1981-től pedig az Iparművészeti Főiskolán tanított szintén animációt. Két évvel később elkészült *Az ember tragédiájának* animációs film forgatókönyve. 1994-ben a Magyar Művészeti Akadémia tagja lett, majd két évvel később kinevezték a Pannóniafilm Kft. ügyvezető igazgatójává. Még ugyanebben az évben megpályázta a Duna Televízió elnöki posztját, sikertelenül. A következő évben a Magyar Iparművészeti Egyetem DLA tudományos fokozattal rendelkező egyetemi magántanára lett. 1998–2002 között, majd 2010. augusztus 1. és 2011. október 15. között a Nemzeti Kulturális Alap Bizottsága, 1998-tól a Magyar Művelődési Társaság elnöke volt.

Jankovics Marcell filmrendezőként a magyar animációs mozgóképművészet emblematikus alakja. A filmkészítés mellett több más területen ért el kimagasló teljesítményeket: művelődéstörténész, kultúrtörténeti ismeretterjesztő könyvek szerzője, illusztrátor, és a tévéműsor-készítés területén is számos alkotás őrzi nevét. Életműve meghatározó része lett a magyar kultúrának. Negyvenegynéhány hazai és nemzetközi díj, valamint számos magyar kitüntetés tulajdonosának mondhatja magát, zsűritagként kilenc alkalommal képviselte hazáját nemzetközi filmfesztiválokon: Zágrábban, New Yorkban, Teheránban kétszer (tizenhét évi időkülönbséggel), Espinhoban, Ottawában, Oberhausenben, Krakkóban, Hirosimában, hét ízben magyar sikerrel.

Jankovics Marcell népszerűségét közösségépítő, pozitív lelkeségének is köszönheti. Oldott előadói stílusa és magabiztos szakmai tudása miatt méltán közkedvelt, a magyar kultúra meghatározó személyisége.

Főbb művei (rendezései)

Egész estés rendezések:

- *Az ember tragédiája* (2011)
- *Ének a csodaszarvasról* (2002)
- *Fehérlófia* (1981)
- *János vitéz* (1973)

Tévéssorozat:

- *Toldi* (2021)
- *Mondák a magyar történelemből* (1986)
- *Magyar népmesék* (1980–2012)
- *Mézga Aladár különös kalandjai* (1973)
- *Üzenet a jövőből – A Mézga család különös kalandjai* (1970)
- *Gusztáv* (1964–1979)

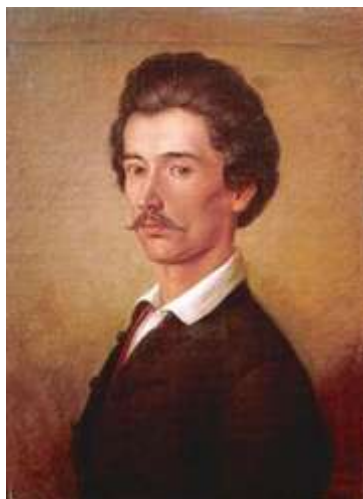
Rövidfilmek:

- *Arcmás - Imago* (2014)
- *Prometheus* (1992)
- *Küzdők* (1977)
- *Sisyphus* (1974)

- *Az élet vize* (1971)
- *Mással beszélnek* (1971)
- *Mélyvíz* (1970)
- *Hídavatás* (1969)
- *Tendenciák* (1967)

Díjai:

- Oscar-díjra jelölés *Sisyphus* című filmért (1975)
- Balázs Béla-díj (1974)
- Arany Pálma díj a *Küzdők* c. filmjéért (1977)
- Kossuth-díj (1978)
- Ifjúsági Díj (1982)
- Érdemes művész (1984)
- Minden idők legjobb rajzfilmje díja (Los Angeles) a *Fehérlófia* című filmjéért (1984)
- Életfa díj (1988)
- A Magyar Köztársasági Érdemrend középkeresztje (1998)
- Prima Primissima díj (2007)
- Hegyvidék díszpolgára (2008)
- Leonardo da Vinci-díj (2009)
- Kölcsey-emlékplakett (2010)
- Madách-díj (2012)
- A Magyar Érdemrend középkeresztje a csillaggal (2013)
- Magyar Örökség díj (2013)
- A Nemzet Művésze (2014)
- Pro Urbe Budapest díj (2020)

Petőfi Sándor

(született Petrovics Sándor)

(Kiskőrös, 1823. január 1. – Fehéregyháza körül, 1849. július 31.)

költő, forradalmár, nemzeti hős, a magyar költészet egyik legismertebb és egyik legkiemelkedőbb alakja

Édesapja Petrovics István mészárosmester, felvidéki szlovák családból származott, édesanyja, Hrúz Mária. Apja vállalkozása egy ideig sikeres volt, a család jó anyagi körülmények között élt, ezért módjában állt, hogy – a maga igényeinek is megfelelően – taníttassa a fiait, Sándort és öccsét, Istvánt. Petőfi az ország számos városában járt iskolába: szülővárosában, majd Kecskeméten, Szabadszálláson, Sárszentlőrincen, Pesten az evangélikus, majd a piarista gimnáziumban, Aszódon, Selmecbányán, végül a pápai református kollégiumban tanult. Volt, ahonnan kicsapták, mert tiltott művet olvasott tanóra közben (Ovidius *Amores* című szerelmes elégiáit); volt, ahonnan édesapja vette ki rossz tanulmányi eredménye miatt. Iskolaévei közben műveltsége kitágult, megismerkedett a klasszikus irodalommal, megtanult németül, franciául és angolul. Hamar megmutatkozott határtalan, zabolát nem tűrő szabadságvágya, másrészt viszont példátlan szorgalommal igyekezett a költői tehetségét tanulás, önművelés révén kiteljesíteni. Gyenge tanulmányi eredményei nem igazolták az erőfeszítések szükségességét, apja levette róla a kezét. Az ekkor kezdődő években (1838-tól 1842–43 tájáig) Petőfi gyalog keresztül-kasul vándorolt az országban, nélkülözve, nyomorogva. Világossá vált számára, hogy helyzetéből csak a maga erejéből, tehetségéből kerülhet ki, ugyanakkor biztos volt benne, hogy képes lesz a kiemelkedésre.

1846 őszén ismerkedett meg Nagykárolyban az endrődi jószágigazgató leányával, Szendrey Júliával (*Szerelmes vagyok én..., Kinn a kertben voltunk..., Szeretsz tehát..., Reszket a bokor, mert...*). Rá pontosan egy évre házasodtak össze. Násútjukat gróf Teleki Sándor költői kastélyában töltötték.

Rövid élete alatt közel ezer verset írt, ebből körülbelül nyolcszázötven maradt az utókorra, és az ismertebbeket sok más nyelvre lefordították. A tanulást tizenhét éves korában abbahagyva színész lett, és ekkor kezdett verseket írni. 1844-től élt Pesten, majd 1846-tól baráti körével irodalmi társaságot szervezett. Fiatal kora ellenére ekkorra már országos ismertségre tett szert. A „márciusi ifjak” egyik vezetőjeként részt vett az 1848. március 15-i forradalomban, amelynek a szimbólumává vált. A 26 éves költő ezután a szabadságharc küzdelmeiben is részt vállalt. A történészek mai álláspontja szerint életét is áldozta a magyar szabadságért, hiszen 1849. július 31-én esett el a segesvári csatát követő fejvesztett menekülés közben. A

Szkarjatin tábornok halálán felbőszült kozák ulánusok az üldözött honvédeket kíméletlenül lemészárolták. Eltűnésének minden körülménye azonban még a mai napig sem tisztázódott.

Ő a magyar romantika kiteljesítője, és koráig még ismeretlen témákat honosított meg a magyar költészetben: nála jelent meg először a családi líra, szerelmi költeményeiben a hitvesi, házastársi szerelem ábrázolása, tájköltészetében pedig a „puszta”, a magyar Alföld méltó rajza. Ő írt először verseiben a „világ szabadságáról”, és általa teljesen új hang szólalt meg a magyar irodalomban. Közérthetően, egyszerűen szólt mindenkihez, hiszen a nép nyelvét beemelte az irodalomba, és a versek külső formája helyett a gondolatot állította középpontba.

Számos költeménye szinte minden magyar számára ismert. *János vitéz* című elbeszélő költeményéből daljáték, bábelőadás, rajzfilm és rockopera is készült. Legismertebb költeménye a *Nemzeti dal*, amely az 1848. március 15-i forradalom máig ható üzenete és a magyar hazafias költészet kiemelkedő alkotása. Emlékét Magyarországon és a Kárpát-medence magyar lakta helységeiben több múzeum és emlékház, valamint számtalan utcanév, szobor és emléktábla őrzi.

Cserhalmi György

(Budapest, 1948. február 17. –)

a Nemzet Színésze címmel kitüntetett, Kossuth- és Balázs Béla-díjas
színész, érdemes művész

Szülei Cserhalmi Gyula és Varga Magda operaénekes. 1971-ben végzett a Színház- és Filmművészeti Főiskolán Békés András osztályában. 1971–72-ben, valamint 1975–77 között a debreceni Csokonai Nemzeti Színház szerződött. 1972–75 között a Veszprémi Petőfi Színházban játszott. 1977–79 között, valamint 1989–91 között a Nemzeti Színház színésze volt. 1979–83 között a Magyar Filmgyártó Vállalat művésze. 1983-ban a Budapesti Katona József Színház alapítója és 1989-ig tagja is volt.

1991 óta szabadúszó. 1991–92-ben a Labdatér Teátrum művészeti vezetője, 1994–98 között az Új Színház tagja, 1999–2003 között a Radnóti Miklós Színház tagja volt. 2007-ben Zalaegerszegen rendezőként is bemutatkozott. Arthur Miller *Pillantás a hídról* című művét vitte színre. 2010–18 között Székesfehérvárott, a Vörösmarty Színházban játszott. 2014-ben a *Lear király* című darabban a címszerepet játszotta.

Több mint kétszáz filmben játszott, korunk egyik legjelentősebb férfiszínésze, modern hóstípus. Számos Oscar-díjra jelölt film szereplője. Szabó István *Mephisto* című műve meg is kapta a díjat. Sokat foglalkoztatják a cseh filmek is. Szerepelt többek között Ondrej Trojan *Želary* című alkotásában. Ez a film 2004-ben szintén Oscar-jelölt volt. Wim Wenders a 10 legjobb színész közé választotta be Cserhalmi Györgyöt.

2014-ben Bitskey Tiborral együtt a Nemzet Színészhévé választották az elhunyt Sztankay István és Avar István helyére. 2012 óta a Magyar Művészeti Akadémia levelező tagja.

Nagy Anikó

(Budapest, 1954. február 2. –)

Jászai Mari-díjas színésznő, énekesnő

Szülei Nagy György és Kálmán Anna. Énekével már az óvodában és a zenei általános iskolában kitűnt. Gimnazista korában aktív tagja volt a Balassi Bálint Szavalókörnek és az Erkel Ferenc Kamarakórusnak. Énektanára, a kiváló pedagógus haláláig Sötér Magdolna volt.

Első próbálkozásra felvették a Színház- és Filmművészeti Főiskolára, Ádám Ottó növendékeként végzett. 1976-1978 között a Szegedi Nemzeti Színház tagja volt. Itt elkerülték az énekes szerepek, énektudására nem figyeltek fel, annak ellenére sem, hogy a színház korrepetitorával a próbák szüneteiben örömmel énekelt; többek között Schubert, Kodály, Gershwin művek szerepeltek a rögtönzött műsorokban.

1978-ban Babarczy László invitálására a kaposvári Csiky Gergely Színházhoz szerződött. A híres társulatban A *Szezsúáni jólélek* című Brecht darab kisebb szerepében mutatkozott be. Ezt követően Gazdag Gyula ráosztotta Bernstein *Candide* című művében élete első jelentős zenés főszerepét. A koloratúrszoprán szólamot - többek között - Csernák Árpád, Balkay Géza, Olsavszky Éva és Csákányi Eszter játszótársaként énekelhette. Kaposváron bizonyíthatott operettprimadonnaként (*Csárdáskirálynő*, *Marica grófnő*), világhírű musicalek divájaként (*Kabaré*, *Chicago*), de prózai szerepekben is kapott bizonyítási lehetőséget.

A sikerek, a viszonylag biztos egzisztencia ellenére 1982-ben, a még csak papíron létező Rock Színházhoz szerződött. Az első magyar rockoperában, a *Sztárcsinálókban* Kárpáti Denise szerepét vette át. A teátrum alig másfél évtizedében számos darab, köztük több ősbemutató szerepét énekelte el. A társulat Budapesti Operettszínházba való integrálása után, 1996-1999 között itt volt látható, bemutató szereposztásában azonban nem találkozhattunk a nevével. 1999 óta a Piccolo Színház tagja.

Pártos Erzsi

(születési nevén: Pollák Erzsébet)

(Budapest, Terézváros, 1907. április 2. – Budapest, 2000. április 18.)

Aase-díjas színésznő, érdemes művész

Pollák Mosi Mór bádigos mester és Schwarcz Betti leánya. 1926–1929 között az Országos Színészegyesület Színészképző Iskolában tanult. 1929–1941 között a Vígszínház tagja volt. Pollák családi nevét 1934-ben Pártosra változtatta. 1941-1944 között a zsidótörvények miatt nem léphetett színpadra. 1945–1955, majd 1959–1967 között a Nemzeti Színházban szerepelt. Közben 1955-től 1958-ig a Budapesti Operettszínház színművésze volt. 1956-ban az Amerikai Egyesült Államokba disszidált, ahonnan 1958-ban hazatért. 1958-59-ben a győri Kisfaludy Színház színésze volt. 1931-től filmezett, a televízió is gyakran foglalkoztatta. A Színházi Adattár szerint 65 színházi bemutatóban vett részt és a filmszerepeinek száma is jóval 70 felett van. 2000. április 18-án hunyt el Budapesten.

Bárdy György

(Kispest, 1921. május 26. – Budapest, 2013. május 27.)

Jászai Mari-díjas színművész, érdemes és kiváló művész

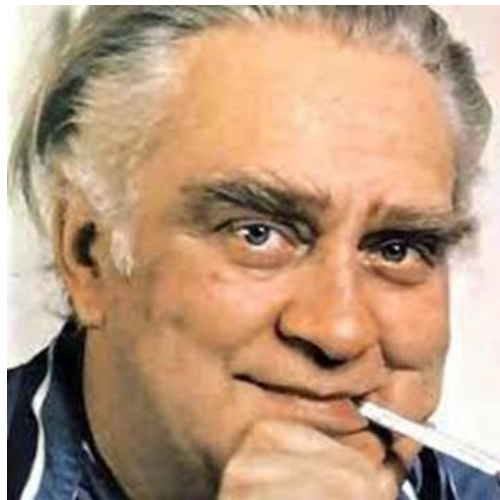
Gyermekeként Kispesten ismerte meg a színjátszást, mint diákszínész, rendező a Kispesti Református Ifjúsági Egyesületben. Tizenhárom évesen már a református templom kertjében lépett fel saját színjátszó csoportjával. Várkonyi Zoltán véletlenül látta meg a még 16 éves fiút egy előadásban, és megígérte: le fogja szerződtetni majdani társulatához. Miután 1945-ben véget ért a háború és Bárdy felépült a Donkanyarban szerzett sebesüléséből, felkereste Várkonyit. Elsőnek Grumio szerepét kapta A *makrancos hölgyben*. A Magyar Színháznál dolgozott.

1945–46-ban a Művész Színház tagja, 1946–49 között a Vígszínházban lépett fel. 1949–51 között a Vidám Színpad színművésze, 1951–58 között a Madách Színházban játszott. 1958–59-ben a Nemzeti Színház tagja. A „szocialista erkölcs” megsértése miatt eltávolították, ezért 3 évig (1959–1962) erdészként dolgozott. Ezután a kecskeméti Katona József Színházban tért vissza, 1963–64-ben. 1964-től a Vígszínház tagja volt. Markáns arcvonásai és baritonja mellett humora sokféle szerepre alkalmassá tette: játszott kegyetlen csendőrt, sármos csábítót, groteszk filmek főszerepeit. Legnagyobb sikere a Jumurdzsák volt az 1968-ban bemutatott *Egri csillagokban*, de játszott a *Valahol Európában*, a *Csodacsatár*, a *tettes ismeretlen*, a *Ripacsok* és a *Retúr* című filmekben. Sokat szinkronizált: az ő hangján szólalt meg például Máris szomszéd is a *Mézga családban*. 2013 májusában hunyt el, egy nappal 92. születésnapja után.

Körmendi János

(Szeged, 1927. október 21. – Budapest, 2008. január 6.)

Kossuth- és Jászai Mari-díjas színművész, író, érdemes és kiváló művész

Otthonokban és nevelőszülőknél nevelkedett, majd kitanulta az optikus szakmát. 1945-ben Szegeden végzett színművészeti tanulmányokat. Kazimir Károly hatására jelentkezett színésznek. 1946–1951 között a Színház- és Filmművészeti Főiskola hallgatója. 1951–1987 között a Madách Színház tagja. Pályája kezdetén sok konfliktusa volt, s többször javasolták számára, hogy keressen magának más pályát. 1958–59-ig nem nagyon kapott szerepeket. Emiatt fontosnak tartotta a kis szerepek megoldását is. 1987–2004 között a Mikroszkóp Színpad tagja volt. Emellett fellépett még a Thália Színházban, a Radnóti Színpadon, a Budapesti Operettszínházban, sőt az operaházban is.

Először 1954-ben filmezett, majd kisebb epizód szerepek után, a *Büdösvíz* című, Szerb Antal regénye nyomán készült filmben kapott nagyobb szerepet. Tehetsége főként komikus, satirikus karakter-, illetve epizód szerepek megformálásában érvényesült. Számtalan bohózatban játszott. A színjátszáson kívül írással is foglalkozott. 2010. október 9-től a Turay Ida Színház állandó „játszási” helyén, az Óbudai Kulturális Központban Körmendi János bérletsorozat indult.

Mádi Szabó Gábor

(Nyíregyháza, 1922. augusztus 30. – Budapest, 2003. március 6.)

Kossuth- és Jászai Mari-díjas színművész, érdemes és kiváló művész

Nyíregyházán született 1922. augusztus 30-án Mádi Szabó József és az orosz származású Traber Franciska gyermekeként.

Pünkösti Andornál, a Madách Színházban kezdte pályáját 1942-ben. 1946-tól a Nemzeti Színházban játszott, majd 1950-től az Ifjúsági Színház, 1957-től pedig a Petőfi Színház tagja. 1959-től a Vígszínház, 1963-tól a szolnoki Szigligeti Színház, 1964-től pedig a József Attila Színház színésze volt.

1970-ben Pécsre szerződött, 1972-től újra a Vígszínház, 1986-tól a budapesti Katona József Színház tagja volt. Átütő egyéniség, a színészi eszköztár

legegyszerűbb eszközeivel is képes volt a legszélsőségebb indulatok ábrázolására. Több filmben és tévéjátékban nyújtott sikeres alakítást.

Farkas Antal

(Öcsöd, 1922. január 1. –

Budapest, 2010. szeptember 24.)

Aase-díjas magyar színész

Farkas Antal és Farkas Julianna gyermekeként született. 1952-ben végzett a Színház- és Filmművészeti Főiskolán. A budapesti Magyar Néphadsereg Színházának volt tagja 1951–1954 között, illetve 1955 után. Egy évadot (1954–1955) a Pécsi Nemzeti Színházban játszott, majd 1955-

ben visszatért az ismét Vígszínháznak nevezett színházhoz, amelynek haláláig, közel 60 évig volt a tagja. Számos filmben szerepelt, jellegzetes hangja és alkata darabos alakok megformálására predesztináltak. Több mint száz színházi szerepe mellett az *Indul a bakterház* című filmben nyújtott alakítására emlékeznek sokan. 2010. szeptember 24-én 88 éves korában, Budapesten hunyt el.

Kútvölgyi Erzsébet

(Budapest, 1950. november 14. –)

Kossuth- és Jászai Mari-díjas színművésznő, érdemes művész, a Halhatatlanok Társulatának örökös tagja

Édesapja Kútvölgyi István vasesztergályos, édesanyja Nagy Erzsébet könyvelő. Gyerekként gyermeksebész szeretett volna lenni. Középiskolai tanulmányait a Fazekas Mihály Gimnázium matematika szakán végezte el. 1971 óta játszik a Vígszínházban, amelynek 1973 óta a tagja. 1973-ban diplomázott a Színház- és Filmművészeti Főiskolán Vámos László osztályában. Később a főiskolán, rövid ideig Vámos László mellett tanársegédként is dolgozott. Tehetségére már

főiskolás korában felfigyeltek. 1971-ben debütált az Ódry Színpadon Casilda szerepében *A királyasszony lovagja* című Victor Hugo műben. Filmben 1973-ban volt látható először, amely a *Szeptember végén* címet viselte.

Érdekességek, kulisszatitkok

Tudtad-e?

- A film moziba kerülése idején is még csak 32 éves Jankovics Marcell életművének első olyan darabja, amelyben a magyar kultúra évszázados értékeit ülteti át rajzfilmre. Példátlanul népszerű volt a hazai filmszínházakban, több mint másfél millióan váltottak rá jegyet bemutatása évében.
- A filmben hallható Zsivány-dalt a Bergendy együttes adja elő.
- Petőfi Sándor ezt a művet 6 nap és 6 éjszaka alatt írta Vahot Imrénél, szállásadójánál és munkaadójánál 1844-ben, majd 1845. március 6-án jelent meg a Pesti Divatlapban. Eredeti címe *Kukoricza Jancsi* volt, s csak addig tartott, amíg Jancsi a francia udvarból hazaérkezik. A barátok ösztönzésére folytatta tovább a művet, s az olvasók tanácsára változtatta meg a mű címét a ma is ismert címre.
- *A János vitézből* Kacsóh Pongrác zenéjével daljáték is készült három felvonásban. Szövegét Bakonyi Károly írta, Heltai Jenő verseinek felhasználásával. Bakonyi Károly – a kor híres operett-szövegkönyv írója – kérte fel Kacsóh Pongrácot a *János vitéz* megkomponálására, amit 1904. november 18-án mutattak be a Királyi Színházban óriási sikerrel, s csak itt további 688 este folyamán játszották. *A János vitéz* a szegények, az elnyomottak győzedelmes felülkerekedését hirdeti a szenvedéseken, megpróbáltatásokon.
- A huszár (lengyelül: husaria, németül: Husaren, olaszul: ussaro) a 15. században Magyarországon kialakult könnyűlovassági fegyvernem katonája. A könnyű fegyverzetű huszárok a pajzsosok alkotta biztonsági gyűrűből kitörve, elsőként csaptak rá az ellenségre, állandóan nyugtalanították azt, de a nagyobb ellenséges erő elől kitértek, a nehézlovasság mögé húzódtak, amint azonban a támadásra újból kedvezővé vált a pillanat, ismét előretörték. A huszár szó szerb-horvát eredetű, eredeti jelentése „rabló”; alapszava, a husa jelentése rablás, rajtaütés, rablótámadás. Ettől eltérően Magyarországon népszerű az a szómagyarázat, miszerint a husz (hús) szóból származik, mivel (Corvinus) Mátyás király elrendelte, hogy hús-hús jobbágytelek után egy katona állíttassék a király seregéhez, ezt azonban a nyelvszerek tévesnek tartják.
- A hátbőrönd vagy bornyú a tartalék ruházatot és egyéb személyes cikkek hordozására szolgált, szőrmés borjúbőr anyagból készült, melynek két feketére festett vállszíját a mellrészén egy keresztstíj kötötte össze. Ennek a tetejére az összehajtott köpenyt vagy takarót a két szélső, 71 cm hosszú és 4,55 cm

széles szíjjal málházhatták. A hátbőrönd méretei: 23,76 x 33,66 x 12 cm. A hátbőröndre felcsatolható a tartalék bakancs, sátorcövekek, fa evőtányér és ivókupa is.

- Az atilla egy magyar, választékosan szőtt zubbony vagy rövid öltöny, melyet zsinórokkal vagy gombokkal díszítenek. Történelmileg ez a huszárok, a magyar lovasság öltözkéneke volt a része. A vidéki férfilakosságnak, valamint a nemesség és a tisztviselők ruhatárának is szerves része volt.

Ötletek KönyvtárMozis foglalkozásokhoz

A film kapcsán feldolgozható témák

- a jó és a rossz örök harca
- szerelem
- háború
- utazás, kaland
- bánat, öröm
- képzelet és valóság

Gondolatok, tippek a beszélgetés elindításához

- Milyen különbség van animációs és élőszereplős filmek között?
- Miben tér el a ma megszokott animációs filmek látványvilágától?
- Mely jelenetekben volt tűz vagy jelent meg a tűz alakzat? Mit jelenthet a tűz abban a jelenetben?
- Milyen állatok és mesebéli állatok szerepelnek a rajzfilmben?
- Melyik szereplő és melyik jelenet volt számodra a legfurcsább, legmegfoghatatlanabb, és miért?
- Milyen formára emlékeztet leginkább János vitéz figurája? Trapéz, téglalap, kör, tojás vagy deltoid?
- Melyik figura volt szép és kedves, melyik figura volt ijesztő vagy csúf? Miért láttad annak?

Plakát

Kvíz

1. Ki írta a *János vitéz* című elbeszélő költeményt?
 - a. Arany János
 - b. József Attila
 - c. Petőfi Sándor
 2. Mi János vitéz eredeti neve?
 - a. Kukorica János
 - b. Búza Sándor
 - c. Tengeri József
 3. Mi a foglalkozása Kukorica Jancsinak?
 - a. gulyás
 - b. juhász
 - c. favágó
 4. Egészítsd ki a szöveget!
*„Pillants ide, hiszen ezen a világon
Csak te vagy énnekem minden mulatságom.
Vesd reám sugarát,.....”*
 - a. kökényszemeidnek
 - b. szikrázó szemeidnek
 - c. kék szemeidnek
 5. Hogy mutatják ki örömeiket a huszárok, amikor Kukorica Jancsit a francia király János vitézzé avatja?
 - a. egyszerre a levegőbe lőnek
 - b. tapsolnak
 - c. feldobják a levegőbe a csákójukat
 6. Ki viszi el János vitézt Tündérország szigetére?
 - a. egy sas
 - b. egy óriás
 - c. egy hajón utazik
 7. Ki őrzi Tündérország szigetét?
 - a. egy sárkány
 - b. egy boszorkány
 - c. egy ördög
 8. Mi történt Iluskával, amíg Jancsi vándorolt?
 - a. férjhez ment
 - b. kolostorba vonult
 - c. meghalt
 9. Ki mondja Kukorica Jancsinak?
*„Egyet mondok öcsém, kettő lesz belőle;
Te derék legény vagy, azt a bátor szented!”*
 - a. a török basa
 - b. a zsványok kapitánya
 - c. a francia király
 10. Hol találhatnak ismét egymásra a szerelemesek?
 - a. Tündérországból
 - b. Franciaországból
 - c. a zsványok tanyáján
- (Megoldókulcs: 1-c, 2-a, 3-b, 4-a, 5-c, 6-b, 7-a, 8-c, 9-b, 10-a)*

Játékötletek

Játékok, fejtörők, feladatok

1. Színezd azonos színűre a szereplőkre jellemző meghatározásokat!

Iluska	markos gyerek
	szegény árva
	bujdosó szerető
	dühös boszorkány
Iluska mostohája	reszkető kedves
	ötakós hordónak elég volna hasa
	édes rózsám
	rossz vén
János vitéz	hétlófarkú basa
	kerek világ bujdosója
	szőke kislány
	jutott ínséges koldusok botjára
törökök vezére	derék legény
	boritaltól piroslik az orra
	kökényszemű

(Megoldókulcs: *Iluska* - szegény árva, reszkető kedves, édes rózsám, szőke kislány, kökényszemű, *Iluska mostohája* - dühös boszorkány, rossz vén, jutott ínséges koldusok botjára, *János vitéz* - markos gyerek, bujdosó szerető, kerek világ bujdosója, derék legény, *törökök vezére* - ötakós hordónak elég volna hasa, hétlófarkú basa, boritaltól piroslik az orra)

2. Kösd össze a Petőfi Sándor életével kapcsolatos szavakat, kifejezéseket!

1849. július 31.	felesége
Vahot Imre	tanulmányai
1848. március 13.	születési ideje
Kecskemét, Sárszentlőrinc, Aszód, Pest	A Pesti Divatlap szerkesztője
Hrúz Mária	édesanyja
Arany János	Nemzeti dal
Petrovics István	segesvári ütközet
Petrovics Sándor	A borozó című verse
Kiskőrös	születési helye
1823. január 1.	barátság
1842. Athenaeum	édesapja
Szendrey Júlia	A János vitéz megírása
1844. november-december	születési neve

Megoldókulcs: (1849. július 31. - segesvári ütközet); (Vahot Imre - A Pesti Divatlap szerkesztője); (1848. március 13. - Nemzeti dal); (Kecskemét, Sárszentlőrinc, Aszód, Pest – tanulmányai); (Hrúz Mária – édesanyja); (Arany János – barátság); (Petrovics István – édesapja); (Petrovics Sándor – születési neve); (Kiskőrös – születési helye); (1823. január 1. – születési ideje); (1842. Athenaeum – A borozó című verse); (Szendrey Júlia – felesége); (1844. november-december – A János vitéz megírása)

3. Párosítsd össze a népies kifejezéseket mai jelentésükkel!

A kártyákat kartonból kivágjuk annyi példányban, ahány csoportunk van. Borítékba tesszük, amelyeket aztán a résztvevők összepárosítanak. Megbeszéljük a jelentésüket.

nyoszolya	nagy síkság
gerlice	serdülő fiú
rónaság	verés
cudar	történet
hant	hitvány, rossz
strázsa	ágy
história	faedény
tusa	sírhalom
gulya	felkelt
lábra szedte magát	harc
enyészet	galambféle madár
szablya	pusztulás
ütleg	szarvasmarhák csoportja
dézsa	fegyveres őr
siheder	görbe kard

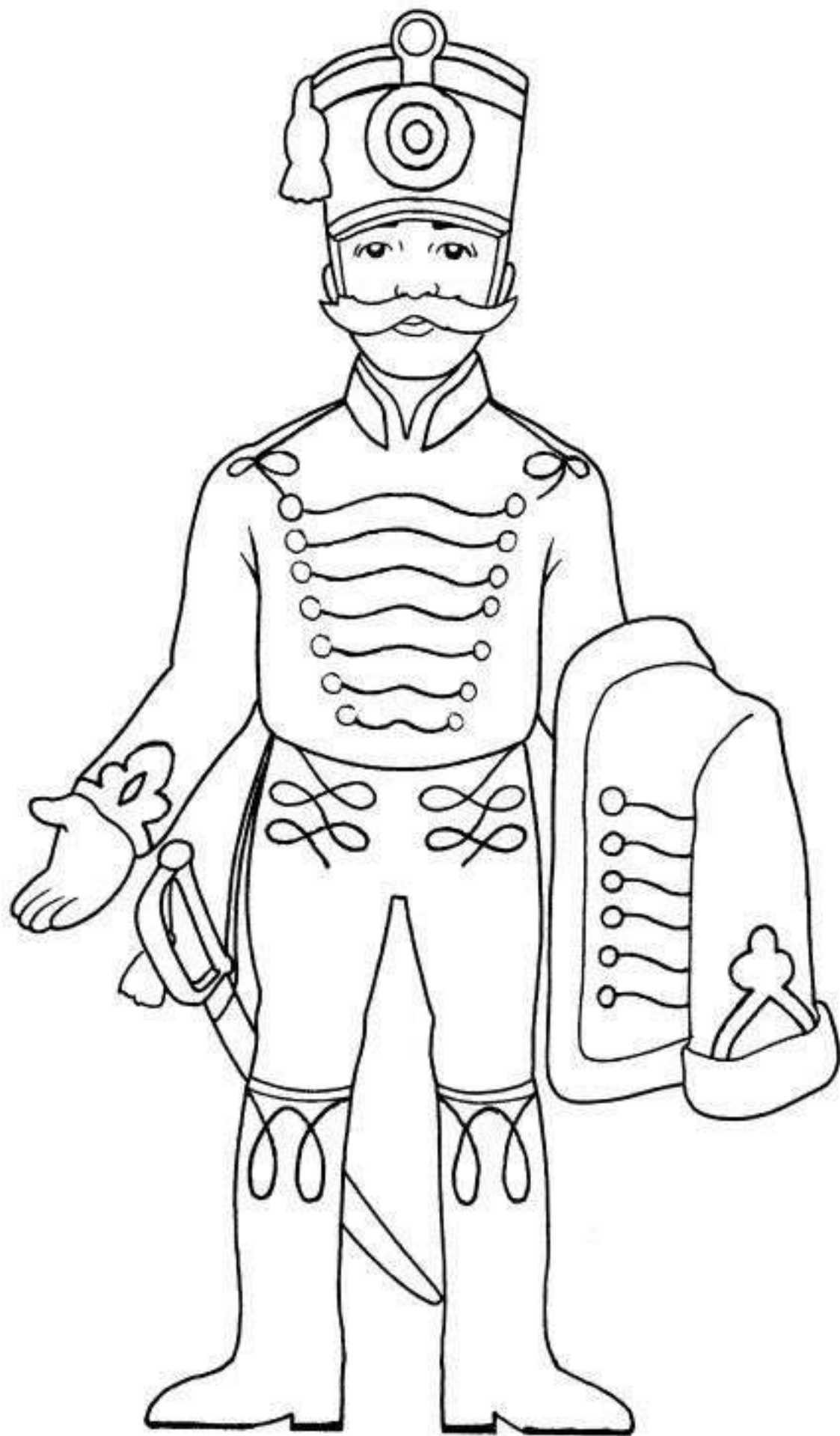
(Megoldókulcs: nyoszolya – ágy; gerlice – galamb féle madár; rónaság – nagy síkság; cudar – hitvány, rossz; hant – sírhalom; strázsa – fegyveres őr; história – történet; tusa – harc; gulya – szarvasmarhák csoportja; lábba szedte magát – felkelt; enyészet – pusztulás; szablya – görbe kard; ütleg – verés; dézsa – faedény; siheder – serdülő fiú)

4. Ki mondta kinek?

- „Szerencsétlenségnek embere, ki vagy te?”
(zsiványok vezére Jánosnak)
- „Eredj tehát, hanem társid maradjanak; éljenek itt néhány mulatságos napnak!”
(francia király Jánosnak)
- „Mondjatok igazat, ugye hogy férjhez ment?”
(János vitéz a falusiaknak)
- „A keserves voltát, rugaszkodj utána.”
(János vitéz az óriásnak)
- „Megvallom, nem szoktam még meg ez eledelt.”
(János vitéz az óriásoknak)
- „Háladatosságból én mindent megteszek, Hogyha kedved tartja, feleséged leszek.”
(francia király lánya Jancsinak)
- „Ki porából nőttél, árva kis virágszál, Légy hűséges társam vándorlásaimnál.”
(János magában; belső beszéd)
- „Vidd, kegyelmes urunk magaddal e sípot”
(óriások János vitéznek)
- „Vesd reám sugarát kökényszemeidnek.”
(Jancsi Iluskának)
- „Vigyázz, földi! bizony rálépsz a fejedre... Mi ördögért vagy úgy a bűnnek eredve?”
(huszárkapitány Jancsinak)
- „Lopod a napot, és istentelenkedel...”
(mostoha Iluskának)
- „Tudjátok-e, hogy mi emberhússal élünk?”
(tatár fejedelem a huszárseregnek)
- „...mért vagy oly halovány, Mint az elfogyó hold bús őszi éjszakán?”
(Iluska János vitéznek)
- „És mégsem kap száraz kenyérnél egyebet.”
(Jancsi a mostohának)
- „Vasvillát, vasvillát!... hadd szúrjam keresztül!”
(a gazda Jancsinak)
- „...ott van a világnak vége, A tenger azon túl tűnik semmiségbe.”
(óriás János vitéznek)
- „Mi tagadás benne? igen nagy híja van”
(Jancsi a gazdának)

5. Színező, kifestő

6. Puzzle

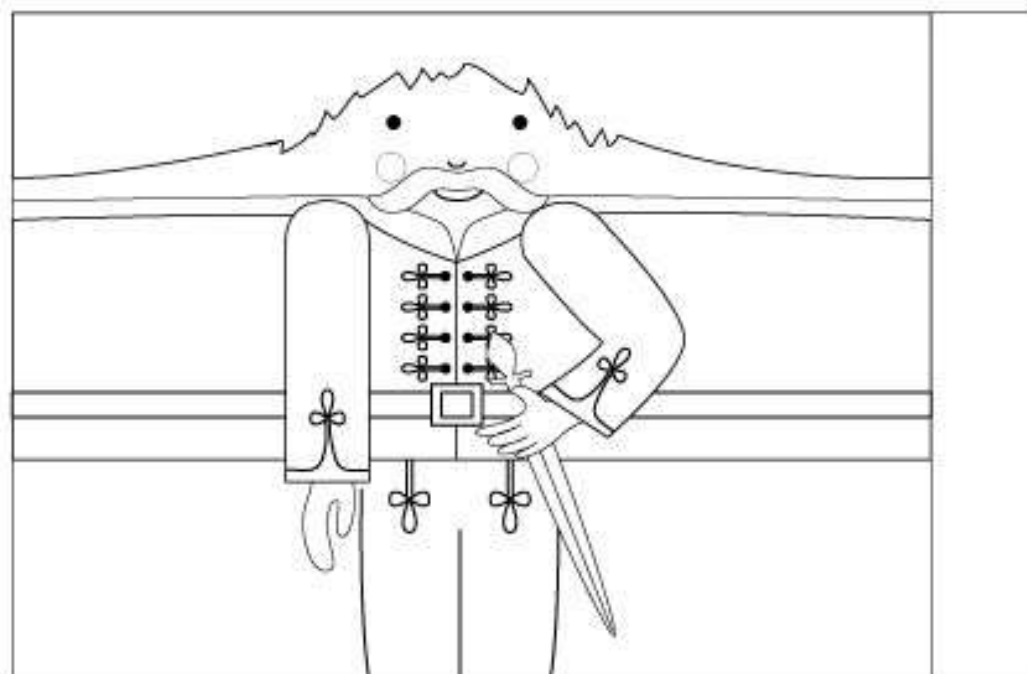
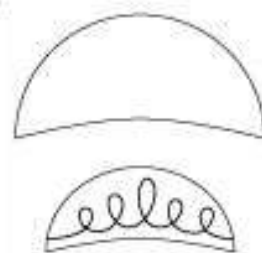
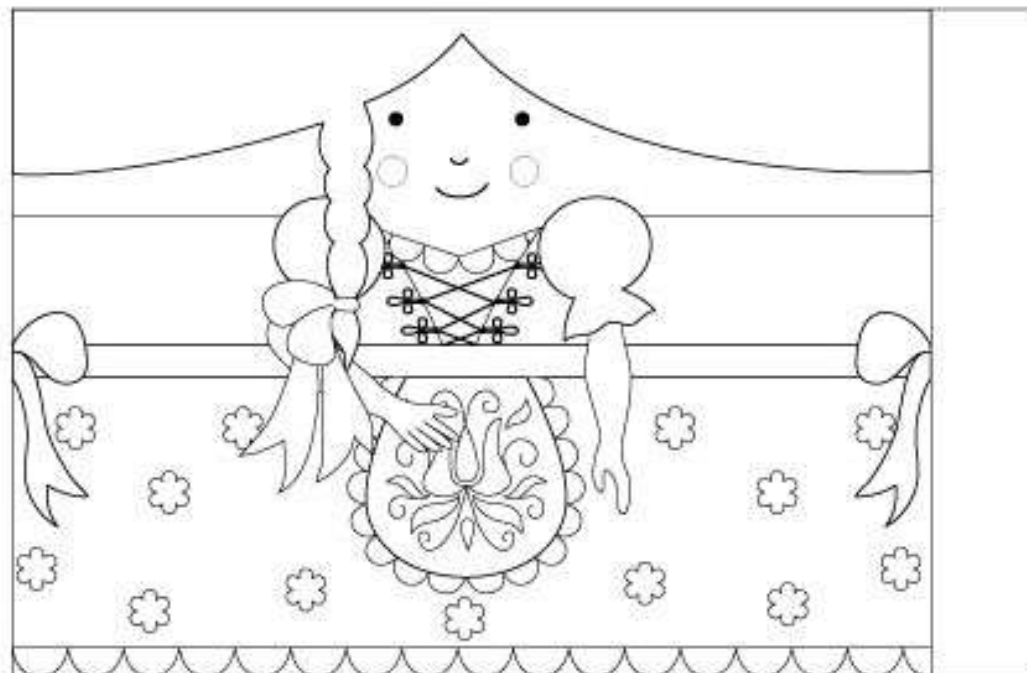
Nyomtassuk ki a képet vastag papírra, majd vágjuk apróbb darabokra. A korosztálytól függ, hogy milyen aprók legyenek a darabok. 4-6 példányban készítsük el, hogy csapatokban dolgoztassuk a gyerekeket.

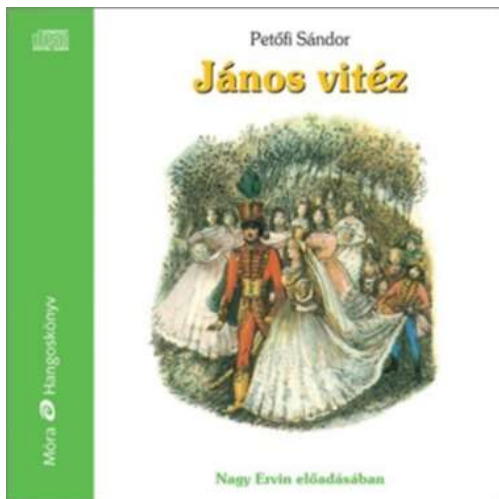
7. Készítsünk papírgurigából huszárt, menyecskét!

Nyomtatás után csak színezni kell, majd kivágni és papírgurigára ragasztani. A huszár sisakja és a pántlika színes kartonból kivitelezhető.

Könyvek és egyéb dokumentumok

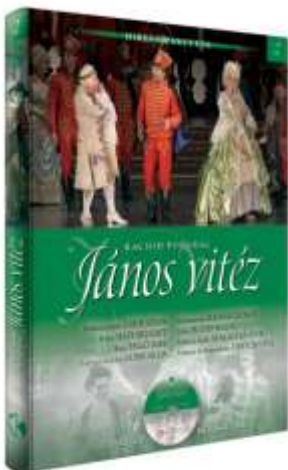
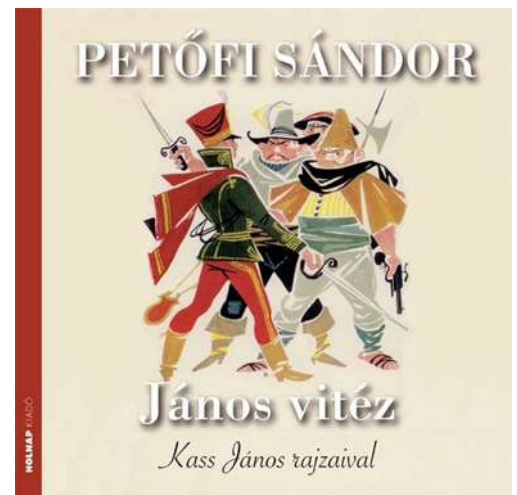
Petőfi Sándor: János vitéz – Hangoskönyv

Petőfi Sándor ezen elbeszélő költeménye olyan, mintha népmese lenne, csak éppen versben előadva. Petőfi János vitéz és Iluska sorsán keresztül igazságot is szolgáltat, de művében a magyar nép vágyát is megfogalmazta. Majd száz évvel később egy másik magyar író, Szerb Antal mondta: A János vitéz az, amit az ember szeretne odaajándékozni külföldi ismerőseinek, hogy megérezzék a magyar népjelleg melegségét, humorát, semmihez sem fogható báját, hogy megérezzék a magyar szív verését. Ebben a műben csodálatosan együtt van a magyar föld valósága és a magyar lélek álma. Nagy Ervin előadásában hallható. (www.jokonyvek.hu)

Petőfi Sándor: János vitéz

Petőfi jól ismert történetét Kosztolányi Dezső a „magyar Odüsszeiának” nevezte, melyben Kukorica Jancsiból, a juhászbojttárból sok utazás és kaland után János vitéz válik, s újabb megpróbáltatásokat követően végül Tündérországban rátalál szerelmére, Iluskára....

(www.lira.hu)

Kacsóh Pongrácz: János vitéz. - Híres operettek sorozat, 2. kötet CD melléklettel

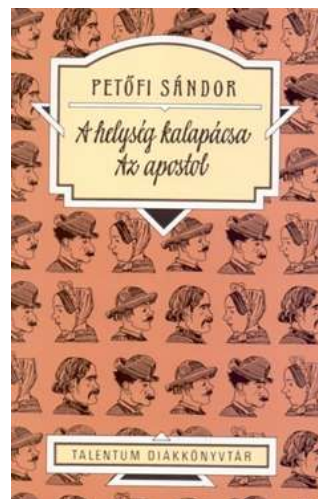
„A János vitéz ihlette népi szőttesek, mézeskalács figurák, fafaragások messzemenően jelzik, milyen szeretett hőse Kukorica Jancsi a magyar nemzeti kultúrának. Petőfi Sándor elbeszélő költeménye népmesévé nőtte ki magát, a daljáték pedig népdalokra emlékeztető tiszta hangzásával nem véletlenül vált mindenkor, elsőprő közönségikerré.”

(www.kossuth.hu)

Petőfi Sándor: A helység kalapácsa - Az apostol

Petőfi 9 elbeszélő költeménye közül kiemelkedik *A helység kalapácsa* és *Az apostol*. Az előbbi, a műfaj paródiája halálos komolysággal üzen hadat a korábbi, patetikusságra is hajlamos irodalmi korszaknak. Egyben markáns művészi állásfoglalás: a költészetben mindennek és mindenkinek helye van, így a nép életének is. Ezt a gondolatot - a nép igazságát és jogát - fogalmazza tovább *Az apostolban*. A drámai izzású költemény soraiban a közösségért tenni s meghalni kész magányos forradalmár alakja dicsőül meg, ám hibáit, tévedéseit is fölmutatja a költő. Szilveszter - a lélektanilag hitelesen megrajzolt radikális republikánus. Nem csupán Petőfi által teremtett modern hős, a kor egyik kulcsfigurája is.

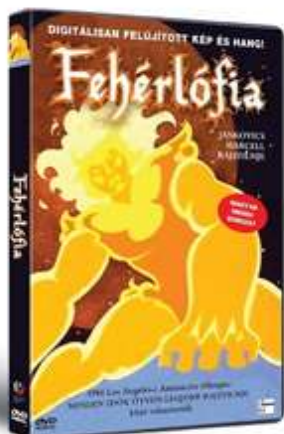
(www.libri.hu)

Jankovics Marcell: Fehérlófia – DVD

A legismertebb magyar népmesének és a Távol-Kelettől Ausztriáig elterjedt változatainak nyomán készült a film. A fehér kanca megellik, fia születik. Mesét mond neki egy királyi párról, annak három fiáról, feleségeikről: Aranyhajúról, Ezüsthajúról és Rézhajúról. Az asszonyok kíváncsisága miatt három alvilági sárkány elpusztítja váraikat meg a férfiakat és a királykisasszonyokat földalatti birodalmába hurcolja. A mese hallatán a fehér ló fia szent esküvéssel fogadja meg, hogy elbánik a gonoszokkal.

(www.bookline.hu)

Jankovics Marcell: Az ember tragédiája – DVD

A magyar irodalom egyik legfontosabb és legismertebb darabjának huszonhárom éven át készült rajzfilmes adaptációja. Jankovics Marcell mind a 15 színt más-más animációs stílusban készítette el, a grandiózus mű mégis egységes egészet alkot.

A film hőse Ádám és Éva, akiket a Paradicsomból való kiűzetés után Lucifer álmukban végigkísér a történelmen, és elvisz a beláthatatlan jövőbe. A Kossuth- és Balázs Béla-díjas rendező korábban olyan nagysikerű egészestés animációs filmeket készített, mint a *János vitéz* (1973), a *Fehérlófia* (1982) és az *Ének a csodaszarvasról* (2002), illetve dolgozott a *Gusztáv* és a *Magyar népmesék* sorozatokon is. *Sisyphus* című 1974-es animációs rövidfilmjét Oscar-díjra jelölték, 1977-ben a háromperces *Küzdőkkel* pedig Arany Pálma-díjat nyert a cannes-i filmfesztiválon.

(www.bookline.hu)

Jankovics Marcell: Magyar népmesék 1. – DVD

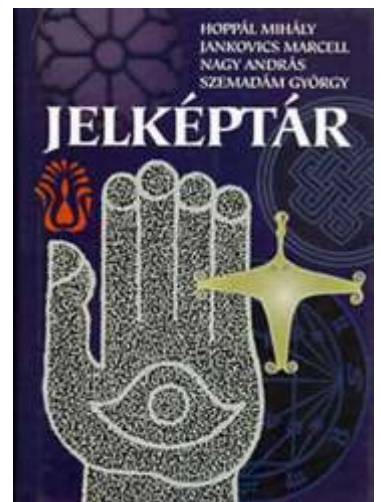
A lemezen található epizódok: Kacor király; A só; A szállást kérő róka; A kis gömböc; Eb, aki a kanalát meg nem eszi; Róka koma; A macskacsó; A kicsi dió; Zöld Péter; Méhek a vonaton; Az égisz paszuly; A szegény csizmadia és a szélkirály; A kismalac és a farkasok.

(www.libri.hu)

Hoppál Mihály-Jankovics Marcell-Nagy András-Szemadám György: Jelképtár

Másfél évtized nem túl jelentős idő a jelképek évezredes életében, de a Jelképtár első kiadásának megjelenése után szinte divatba jött a jelkép-könyvek, lexikonok megjelentetése széles e hazában. Azt mondhatjuk, hogy a jelképkutatás reneszánszát éli, s ez a tény már önmagában is indokolja, hogy felújítsuk, kibővítsük ezt a mára alapművé vált könyvet. Első megjelenése óta meglepően sokan és sokat használták, különösen a rajzokat. Sokszor hivatkoztak a szócikkekre, az illusztrációk pedig rendre feltűntek a különböző kiadványok lapjain azt mondhatjuk, közkinccsé vált a kötet. A szerzők évek óta készülnek egy új, bővített és javított kiadás elkészítésére. A hetedik kiadásban nem változtattak a kötet szerkezetén, csak új címszavakkal egészítették ki az anyagot, emellett több mint kétszáz új képpel lett gazdagabb a szótár, ami így új, aktuális címszavakkal és képekkel kiegészítve méltó utódja egy klasszikusnak.

(www.bookline.hu)

Jankovics Marcell: Trianon

A Kárpátok koszorúja a történelmi hazát rajzolja körül. Az átkosban egy tévés főnök arra kért, hogy a *Mondák a magyar történelemből* című rajzfilmjeimben a középkorias térképeken változtassam meg a hegykoszorú alakját, mert a csehszlovák és román elvtársak meg fognak sértődni. Rajzoljam át a hegyeket? - kérdeztem. Makogta, hogy akkor legalább szűkebb plánokat használjak, hogy ne vegyék észre... Mit is? Hogy hol játszódtott a magyar történelem? Hogy a mi határaink természetes határokhöz igazodtak? Maradt minden úgy a filmekben, ahogy kell. Azokban a kis hazákban, ahol nincsenek családi gyökereim, Szerbiában, Kárpátalján, Várföldön, ott is élnek magyarok. És ahol magyarok élnek, az mind az én világom kiterjesztése. (www.lira.hu)

Hoppál Mihály - Varga Zoltán: Jankovics Marcell

Jankovics Marcell hihetetlenül szerteágazó munkásságát szinte lehetetlen egyetlen könyvben összefoglalni. E kötet a Nemzet Művésze címmel kitüntetett, Kossuth- és Balázs Béla-díjas alkotó tevékenységének legfontosabb területeit, legérdekesebb részleteit és összefüggéseit igyekszik megragadni, bemutatni. Varga Zoltán filmtörténész írása az animációs filmes, vizuális művész portréját rajzolja meg: értő elemzése új dimenzióit nyitja meg a *Sisyphus*, a *Prometheus* vagy a *Küzdők* fémjelezte életműnek. Hoppál Mihály etnológus-folklorista esszéje pedig a közéleti embert, a népmesekutatót, a reneszánsz műveltségű gondolkodót méltatja, akinek nevéhez a *Jelképtár* című könyv mellett még számtalan érdekes és progresszív mű kapcsolódik. Az MMA Kiadó gazdagon illusztrált, impozáns albuma részint jól ismert, részint korábban még nem közölt képekkel kelti életre Jankovics Marcell páratlanul sokszínű életművét.

(www.mமாகiado.hu)

Somogyi Győző - Ságvári Győző: Nagy huszárkönyv

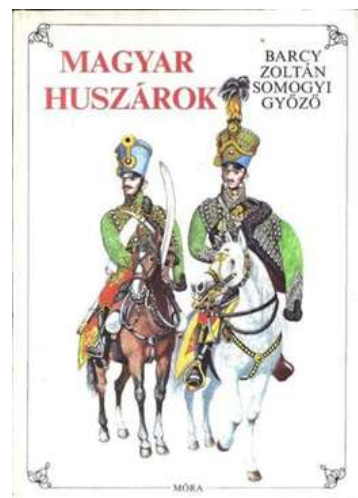
A jellegzetes magyar könnyűlovas katona, a huszár a 15. század végén jelent meg Európa harcterein. Megállta helyét a törökök elleni háborúkban, és a 18. századra a legnépszerűbb katonatípus lett. Zsinóros öltözte, szeszélyes és vakmerő harcmodora megújította a hadviselést és a hadművészetet. A világ minden országában állítottak fel huszárezredek magyar minta szerint. A könyv a huszárság képes enciklopédiája, mely teljes képet nyújt a magyar huszárról. Tudományos pontosságú rajzok, eredeti tárgyak és kísérszöveg segítségével bemutatja a magyar és a Habsburg monarchiabeli huszáralakulat egyenruháját és rövid történetét 1480-tól az első világháború végéig.

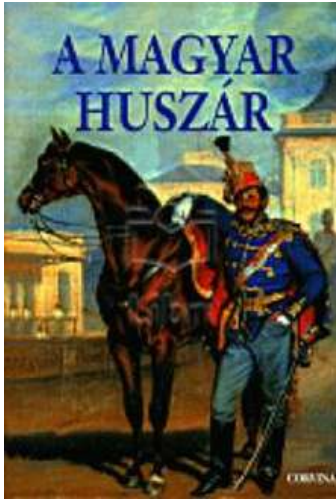
(www.moly.hu)

Barcy Zoltán – Somogyi Győző: Magyar huszárok

Hunyadi János került először érintkezésbe ezekkel a délszláv könnyűlovasokkal, akik hazánk déli részén tovább folytatták harcaikat az ősi ellenség, a török ellen. A vaskorvet követelő Mátyás király szervezte őket csapattá, amikor szolgálatába állottak. Fél évszázad sem telt el, és a huszárok majdnem kizárólag magyarok lettek. Így volt ez a 150 éves török uralom alatt is. A szakadatlan háborúskodás kifejlesztette a magyar huszár harci erényeit, a végvárat már el sem lehetett képzelni huszárok nélkül.

(www.moly.hu)

Zachar József: A magyar huszár

A reprezentatív album a magyar huszárság történetét mutatja be szövegben és képen. A magányos harcosok alkalmi szövetkezéséből a Balkánon született és a Magyar Királyság haderejében (majd másutt is) önálló csapatnemmé formált könnyűlovasság had- és kultúrtörténete a XV. századi kezdetektől az 1955-ös hivatalos megszüntetéséig tart. E történeti folyamatot dolgozzák fel a hadtörténész szerzők tudományos hitelességgel, ugyanakkor élvezetes, olvasmányos stílusban.

(www.libri.hu)

Felhasznált irodalom, forrásjegyzék

- [https://hu.wikipedia.org/wiki/János_vitéz_\(rajzfilm\)](https://hu.wikipedia.org/wiki/János_vitéz_(rajzfilm))
- <https://filmarchiv.hu/hu/alapfilmek/film/janos-vitez-2>
- <https://www.mmalexikon.hu/kategoria/film/janos-vitez>
- [https://hu.wikipedia.org/wiki/Jankovics_Marcell_\(filmrendező\)](https://hu.wikipedia.org/wiki/Jankovics_Marcell_(filmrendező))
- <https://mmakademia.hu/alkoto/-/record/MMA5833>
- https://hu.wikipedia.org/wiki/Petőfi_Sándor
- <https://tudasbazis.sulinet.hu/hu/magyar-nyelv-es-irodalom/irodalom/irodalom-10-osztaly/petofi-sandor/petofi-elete-es-kolteszete>
- <https://filmarchiv.hu/hu/alapfilmek/filmes-tanorak/janos-vitez-tanari-segedanyag>
- https://www.vorosmarty-iskola.hu/wp-content/uploads/2020/05/0513_Dr%C3%A1ma_5a.pdf
- https://hu.wikipedia.org/wiki/Cserhalmi_György
- [https://hu.wikipedia.org/wiki/Nagy_Anikó_\(színművész\)](https://hu.wikipedia.org/wiki/Nagy_Anikó_(színművész))
- https://hu.wikipedia.org/wiki/Pártos_Erzsébet
- <https://www.hangosfilm.hu/filmenciklopedia/partos-erzsi>
- https://hu.wikipedia.org/wiki/Bárdy_György
- [https://hu.wikipedia.org/wiki/Körmendi_János_\(színművész\)](https://hu.wikipedia.org/wiki/Körmendi_János_(színművész))
- https://hu.wikipedia.org/wiki/Mádi_Szabó_Gábor
- https://www.magyarhuszar.hu/sites/default/files/field/docs/segedletek/1848-49-es_gyalogsag_-_oltozati_es_felszerelési_segedlet.pdf
- <https://hu.wikipedia.org/wiki/Huszár>
- [https://hu.wikipedia.org/wiki/Farkas_Antal_\(színművész\)](https://hu.wikipedia.org/wiki/Farkas_Antal_(színművész))

Ötletek:

- <https://learningapps.org/2976790>
- <https://hu.pinterest.com/pin/388576274098988935/>
- <https://hu.pinterest.com/pin/463307880414992966/>
- <https://hu.wikipedia.org/wiki/Husz%C3%A1r>
- <https://eletszepitok.hu/ingyen-letoltheto-magyaros-foglalkoztatok-keszsegfejlesztok/>
- <https://wordwall.net/hu/resource/13647970/irodalom/mit-jelentenek-a-nepies-kifejezesek-janos-vitez>
- <https://wordwall.net/hu/resource/30778797/irodalom/ki-mondta-kinek-janos-vitez-2>

Képek:

- [https://hu.wikipedia.org/wiki/János_vitéz_\(rajzfilm\)#/media/Fájl:János_Vitéz.jpg](https://hu.wikipedia.org/wiki/János_vitéz_(rajzfilm)#/media/Fájl:János_Vitéz.jpg)
- <https://www.cinematerial.com/movies/janos-vitez-i121431>
- <http://nemzetmuvesze.hu/nehai-kituntetettek/jankovics-marcell/>
- https://hu.wikipedia.org/wiki/Petőfi_Sándor
- https://hu.wikipedia.org/wiki/Cserhalmi_György
- https://www.nyugat.hu/cikk/cserhalmi_gyorgy_szuletesnap
- [https://hu.wikipedia.org/wiki/Nagy_Anikó_\(színművész\)](https://hu.wikipedia.org/wiki/Nagy_Anikó_(színművész))
- http://szinmuveszetunkklubja.network.hu/kepek/bardy_gyorgy/bardy_gyorgy-004
- https://www.citatum.hu/szerzo/Kormendi_Janos
- <http://iszdb.hu/?szemely=6436&lap=munkassag>
- <https://www.jegy.hu/person/farkas-antal-1173>
- <https://magyar.film.hu/filmhu/hir/felujitott-janos-vitez-kuflik-filmpikniken>